

Kurz: **Němčina pro začátečníky** (aneb Gramatika pro přežití)

LEKCE 13: Budoucí čas a podmiňovací způsob

Obsah:

1. Opakování
2. Budoucí čas Futur I
3. Podmiňovací způsob Konjunktiv II
 - a. Podmiňovací způsob modálních sloves
4. Shrnutí

Cíl:

Tvoříš budoucí čas (Futur I) pomocí slovesa werden a infinitivu. Rozumíš tomu, kde a proč budoucí čas používat. Procvičíš ho ve větách.

Použiješ podmiňovací způsob Konjunktiv II würde + infinitiv k vyjádření plánů, hypotetických situací, přání apod. Procvičíš tvoření vět v konjunktivu. Umíš používat tvary modálních sloves v podmiňovacím způsobu ve větách.

1. OPAKOVÁNÍ

Rozlišujeme mezi 3 reálnými lineárními úrovněmi času: minulý, přítomný a budoucí.

Čeština i slovenština mají 3 gramatické časy, které se s těmito úrovněmi překrývají. Naopak němčina má 6 gramatických forem času:

Plusquamperfekt	👉 Perfekt (Minulý čas složený)	👉 Präteritum (Minulý čas jednoduchý)	👉 Präsens	🍊 Futur I	Futur II
-----------------	--	--	------------------	------------------	----------

! Německé časy mohou mít různé významy a použití, která se nemusí vždy přímo shodovat s reálnými časy v češtině a slovenštině.

Cvičení 0 - Welche dieser Sätze drückt die Zukunft aus? Které věty vyjadřují budoucnost?

1. Ich muss morgen früh aufstehen. *Musím zítra brzy vstávat.*
2. Ich machte gestern zum Abendessen Gulasch. *Včera jsem k večeři dělal guláš.*
3. Ich lerne jeden Tag Deutsch. *Každý den se učím němčinu.*
4. Ich habe heute Morgen Kaffee getrunken. *Dnes ráno jsem pil/a kávu.*
5. Es wird morgen regnen. *Zítra bude pršet.*
6. Ich würde gerne Geschenke einkaufen gehen. *Ráda bych šel/šla nakupovat dárky.*
7. Ich war letzte Woche krank. *Minulý týden jsem byla nemocná.*
8. Ich fahre am Wochenende nach Krakow. *O víkendu jedu do Krakova.*

2. BUDOUCÍ ČAS

Na předchozích větách jsme si ukázali, že v němčině můžeme budoucí čas vyjádřit různými způsoby a to pomocí:

1. Přítomný čas s (i bez) časovým určením

- Používá se, když je z kontextu nebo časového určení jasné, že se jedná o budoucnost.
- typická příslovce: *morgen, nächste Woche, bald, später, in zwei Monaten*, atd. **Jaká další příslovce nebo časové údaje, odkazující na budoucnost, tě napadnou?**
- Př. *Ich fahre am Wochenende nach Krakow. O víkendu jedu do Krakova.*
Wir sehen uns bald. Uvidíme se brzy.
A: *Was machst du im Winter? Co děláš v zimě? (na podzim se ptá na plány v zimě)*
B: *Ich fahre in den Alpen Ski. Budu v Alpách jezdit na lyžích.*

2. Modální sloveso v přítomném čase

- Používá se s časovým určením nebo plánovanými činnostmi, pokud je z kontextu jasné, že mluvíme o budoucnosti.
- **Modální slovesa jako müssen, sollen, können nebo wollen nevyjadřují přímo budoucnost, ale spíše způsob, jakým budeme jednat v určité situaci.**
- Př. *Ich muss morgen früh aufstehen. Zítř musím brzy vstávat. - povinnost*
Ihr sollt schon nach Hause gehen. Měli byste už jít domů. - povinnost
Ich kann morgen kommen. Mohu zítř přijít. - možnost
Ich will morgen arbeiten. Chci zítř pracovat. - přání

3. Budoucí čas (Futur I) s “werden” + infinitiv

- Používá se hlavně pro popsání děje, který se stane v budoucnosti.
- Pro zdůraznění budoucnosti, předpovědi, plánů nebo nejistoty.
- tvoříme jej:
pomocné sloveso **werden + infinitiv**
- Př. *Es wird morgen regnen. Zítř bude pršet.*
Ich werde Arzt werden. Stanu se lékařem.
Wirst du in den Sommerferien länger schlafen? Budeš o letních prázdninách déle spát?
Wann werdet ihr aufräumen? Kdy budete uklízet?

**Které sloveso časujeme?
Kde stojí ve větě infinitiv?**

☞ Všechny tyto možnosti vyjádření budoucnosti jsou správné, jen záleží na situaci a kontextu!

Časování slovesa werden v přítomném čase

- pokud nese děj znamená **stát se**

- vyjadřuje postupný vývoj děje, změnu stavu

- Př. *Ich werde alt. Zestárnu.*

Ich werde in Prag wohnen. Budu bydlet v Praze.

werden (stát se)					
jednotné číslo			množné číslo		
1.	ich	werde	1.	wir	werden
2.	du	wirst	2.	ihr	werdet
3.	er, sie, es	wird	3.	sie, Sie	werden

Cvičení 1 - Doplně do vět správný tvar slovesa werden.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=pab3rasyt24>

___ du auf mich warten?

Budeš na mě čekat?

Er ___ morgen in die Kirche gehen und beten.

Zítřa půjde do kostela a bude se modlit.

Wann ___ ihr kommen?

Kdy přijдете?

Seit Mittwoch ___ sie nicht rauchen.

Od středy nebude kouřit.

Was ___ dir passieren?

Co se ti stane?

Übermorgen ___ Paul zu Hause bleiben.

Popozítří zůstane Paul doma.

___ euch etwas einfallen?

Napadne vás něco?

Adam und Eva ___ nur zwei Stunden schlafen.

Adam a Eva budou spát jen dvě hodiny.

Ich ___ acht Stunden mit dem Zug fahren.

Pojedu osm hodin vlakem.

___ du sie anrufen?

Budeš jí volat?

Cvičení 2 - Vytvoř otázky k následujícím oznamovacím větám v budoucím čase

(Futur I). Dbej na správný slovosled.

Ústně

Př. *Ich werde morgen nach Berlin fahren.* →

Wirst du morgen nach Berlin fahren?

Wann wirst du nach Berlin fahren?

Wohin wirst du morgen fahren?

- A. Er wird nächste Woche ihre Schwester besuchen.
- B. Wir werden bald ein neues Auto kaufen.
- C. Es wird morgen sehr kalt sein.
- D. Du wirst bald ein neues Hobby anfangen.
- E. Sie werden in zwei Jahren ein Haus bauen.

Cvičení 3 - Z uvedených slov sestavte věty v budoucím čase. Dejte pozor na interpunkci. Věty přeložte.

Ústně

1. am Wochenende / er / Fußball / spielen / werden / ?

2. wir / viele / lernen / neue Wörter / werden / .

3. werden / müssen / ich / morgen / meine Hausaufgaben / machen / .

4. ihr / die Tische und Stühle / putzen / werden / ?

5. sie / schicken / eine Nachricht / werden / mir / .

6. am Nachmittag / wir / lange / arbeiten / werden / ?

7. meine Familie / wandern / in der Zukunft / in den Bergen / werden / .

8. starten / werden / nicht / der Computer / sofort / warum / ?

9. sie (3. os. mn. č.) / den ganzen Abend / in der Bar / wollen / tanzen / werden / ?

☞ Pokud chci zdůraznit budoucnost a zároveň modální význam (povinnost, přání, možnost...) mohu použít ve větě sloveso werden i modální sloveso. V takovém případě stojí modální sloveso na konci věty před významovým slovesem.

Př. Wir **werden** am Nachmittag lange **arbeiten müssen**.

Budeme muset odpoledne dlouho pracovat.

Vnímáš rozdíl mezi tímto ↑ a větou níže?

Wir müssen am Nachmittag lange arbeiten.

Cvičení EXTRA - Sestav věty ze cvičení 3, tentokrát do nich přidej patřičné modální sloveso.

1. wollen
2. müssen
3. -
4. können
5. dürfen
6. möchten
7. können
8. dürfen
9. -

3. PODMIŇOVACÍ ZPŮSOB (Konjunktiv II - konjunktiv préterita)

Způsob (Modus)	👉 oznamovací (Indikativ)	👉 podmiňovací (Konjunktiv)	rozkazovací (Imperativ)
	<i>Ich lese ein Buch. (Čtu knihu.)</i>	<i>Ich würde ein Buch lesen. (Přečetla bych si knihu.)</i>	<i>Lies ein Buch! (Přečti knihu!)</i>

Konjunktiv II se používá k vyjádření možnosti, přání, hypotéz, zdvořilosti nebo nereálných situací.

V češtině odpovídá větám s “bych”, “bys”, “by”.

Kdy ho použijeme?

- Přání: *Ich **wünsche** mir, ich **hätte** mehr Zeit. Přeji si, abych měl více času.*
- Nereálné situace (kdyby): *Wenn ich reich **wäre**, **würde** ich ein Haus kaufen.
Kdybych byl bohatý, koupil bych si dům.*
- Hypotézy nebo domněnky: *Das **wäre** toll! To by bylo skvělé!*
- Zdvořilost: *Ich **hätte** gern einen Kaffee. Rád bych (chtěl bych, dal bych si) kávu.
Könnten Sie mir helfen? Mohl byste mi pomoci?*

Tvoří se:

1. z konjunktivu préterita:

- Pravidelná slovesa:

Př. *machen* → pré. *machte* → konj. II **ich machte**
Kmen préterita + koncovky -e, -est, -e, -en, -et, -en

 tvary slovesa v préteritu a konjunktivu se shodují, proto se u pravidelných sloves používá spíše opisný tvar “würde + infinitiv”

- Nepravidelná slovesa:

Kmen préterita + koncovky -e, -est, -e, -en, -et, -en + přehláska (pokud je to možné)

Př. *haben* → *hatte* → **hätte**
sein → *war* → **wäre**
kommen → *kam* → **käme**
gehen → *ging* → **ginge**
können → *konnte* → **könnte**
werden → *wurde* → ?

Zkus si slovesa vyčasovat podle vzoru ve všech osobách.

! 1. a 3. osoba jednotného i množného čísla mají stejný tvar

 Pro tvoření konjunktivu II nepravidelných sloves musíš znát jejich tvary préterita.

Cvičení 4 - Opakování. Doplň do vět správný tvar sloves haben a sein v podmiňovacím způsobu.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=pepgsnypt24>

1. Ivana ___ gern mehr Freizeit zum Malen. Ivana by měla ráda více času na malování.
2. Das ___ kein Problem. To by nebyl problém.
3. ___ du gern einen Hund? Měla bys ráda psa?
4. Wenn du klug ____,... Kdybys byl chytrý,...
5. ___ es möglich? Bylo by to možné?
6. Ihr ___ keine Probleme, wenn ihr einen besseren Plan ____ .
7. Wir ___ jetzt gern am Meer.

Préteritum sein (být)		
1.	ich	wäre !
2.	du	wärest
3.	er, sie, es	wäre !
1.	wir	wären
2.	ihr	wäret
3.	sie, Sie	wären

Préteritum haben (mít)		
1.	ich	hätte !
2.	du	hättest
3.	er, sie, es	hätte !
1.	wir	hätten
2.	ihr	hättet
3.	sie, Sie	hätten

1. WÜRDE (a jeho tvarů) + INFINITIV

- Př. *Ich **würde** jetzt gern etwas essen. Ted' bych ráda něco snědla.*
*Wenn Julia nicht krank **wäre**, **würde** sie heute zur Arbeit gehen.*
Kdyby Julie nebyla nemocná, šla by dnes do práce.

Werden v konj. II		
1.	ich	würde !
2.	du	würdest
3.	er, sie, es	würde !
1.	wir	würden
2.	ihr	würdet
3.	sie, Sie	würden

☞ Infinitiv stojí na konci věty. "Würde" časuji.

Cvičení 5 - Dopiš do vět správný tvar slovesa würden.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=pa1g6c6un24>

___ ihr morgen früh aufstehen?
Für ein Stück Kuchen ___ ich sterben.
___ du mich auch einladen?
Was ___ er trinken?
___ du mir bitte das Buch bringen?
Wir ___ gern in einem Restaurant essen.
Sie ___ nicht so früh einschlafen.
Ich ___ dir helfen, aber ich habe keine Zeit.

Vstali byste zítra ráno brzy?
Pro kousek koláče bych umřela.
Pozval bys mě také?
Co by si dal k pití? (Co bys pil?)
Přinesla bys mi prosím tu knihu?
Rádi bychom jedli v restauraci.
Neusnuli by tak brzy.
Pomohl bych ti, ale nemám čas.

Cvičení 6 - Přiřaď k větám patřičné sloveso.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=pe6va4jd224>

organisieren	studieren	vergessen	nehmen	helfen
entscheiden	warten	schauen		kochen
	aufräumen	finden		

Ich würde mein Zimmer _____.
Würdest du eine Lösung _____?
Wir würden einen Film _____.
Karol würde eine neue Sprache _____.
Wann würdet ihr die Party _____?
Ich würde deinen Geburtstag nie _____.
Sie würde auf ihn _____.
Was würden wir zum Mittagessen _____?
David würde ein neues Medikament _____.
Du würdest mir hoffentlich _____! Es ist zu schwer.
Würdet ihr euch für einen Urlaub in Ägypten _____?

Cvičení 7 - Přiřaď k sobě začátky a konce vět tak, aby dávaly smysl. Použij podmiňovací způsob s würde + infinitiv.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=pf0h4ajv324>

Wenn ich im Lotto gewinnen würde, ...
Sie würde öfter im Restaurant essen, ...
Wir würden mehr reisen, ...
Er würde eine Torte bekommen, ...
Wenn du mehr Zeit hättest, ...

- a) ... wenn er Geburtstag hätte.
- b) ... würde ich ein großes Haus und ein Auto kaufen.
- c) ... würdest du Netflix schauen.
- d) ... wenn wir weniger Arbeit hätten.
- e) ... wenn sie mehr Geld hätte.

Cvičení 8 - Představ si následující scénáře. Odpověz na otázky pomocí würde + infinitiv a vytvoř věty o tom, co bys v dané situaci udělal/a. Ústně (extra)

Was würdest du machen, wenn du im Lotto gewinnen würdest?

Co bys dělal, kdybys vyhrál v loterii?

Was würdest du machen, wenn du einen Tag unsichtbar wärest?

Co bys dělal/a, kdybys byl/a na jeden den neviditelný?

PODMIŇOVACÍ ZPŮSOB MODÁLNÍCH (ZPŮSOBOVÝCH) SLOVES

- Podmiňovací způsob u modálních sloves se tvoří z tvaru **préterita + přehláska**:
können → préť. *er konnte* → konj. II *er könnte*
- Slovesa se časují s koncovkami **-e, -est, -e, -en, -et, -en**
- 1. a 3. os. j. č. má stejný tvar**
- Významové sloveso stojí na konci věty v infinitivu

Tvar Konjunktivu II u modálních sloves:

Infinitiv	Konjunktiv II
können (umět, moci)	könnte (uměl, mohl by)
müssen (muset)	müsste (musel by)
mögen (mít rád) (möchten)	möchte (chtěl by)
dürfen (smět, moci)	dürfte (směl by)
sollen (mít povinnost)	sollte (měl by)
wollen (chtít)	wollte (chtěl by)

Př. *Ich **könnte** morgen länger arbeiten.*
*Wir **sollten** pünktlich ankommen.*
***Dürften** wir dort rauchen?*
*Wann **müsste** Ivana aufpassen?*

Mohl/a bych zítra pracovat déle.
Měli bychom dorazit včas.
Směli bychom tam kouřit?
Kdy by musela Ivana dávat pozor?

Tabulka časování modálních sloves - podmiňovací způsob

	können umět, moci	müssen muset	mögen mít rád/a →	möchten chtěl/a bych	dürfen smět, moci	sollen měl/a bys	wollen chtít
ich	könnte	müsste	→	möchte	dürfte	sollte	wollte
du	könntest	müsstest	→	möchtest	dürftest	solltest	wolltest
er, sie, es	könnte	müsste	→	möchte	dürfte	sollte	wollte
wir	könnten	müssten	→	möchten	dürften	sollten	wollten
ihr	könntet	müsstet	→	möchtet	dürftet	solltet	wolltet
sie, Sie	könnten	müssten	→	möchten	dürften	sollten	wollten

Cvičení 9 - Dopiš správný tvar modálního slovesa v podmiňovacím způsobu.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=p32osegik24>

- Ihr _____ dieses Buch lesen. (wollen)
Ich _____ heute länger bleiben. (können)
Er _____ eine Lösung finden. (müssen)
Wir _____ pünktlich sein. (sollen)
_____ die Klasse jetzt hier sein? (dürfen)
Eduard _____ mir und meiner Schwester helfen. (können)
Die Studenten _____ für die Prüfung lernen. (sollen)
Wohin _____ du mit deinen Freunden reisen? (möchten)

Cvičení 10 - Vyberte vhodné modální sloveso. Přečti si situaci a rozhodni, které modální sloveso v podmiňovacím způsobu se hodí do věty. Sloveso doplň ve správném tvaru. Možnosti: können, müssen, dürfen, sollen, wollen, mögen.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=p8n2nndmj24>

1. Peter hat viel Arbeit und keine Zeit für einen Filmabend. Trotzdem will er mit seinen Freunden einen Film schauen.
Peter _____ mit seinen Freunden einen Film schauen, aber er hat zu viel Arbeit.
(könntet, wollte)
2. Ihr habt keine Hausaufgaben gemacht, aber der Lehrer erwartet, dass ihr vorbereitet seid.
Ihr _____ euch besser vorbereiten. Ihr werdet sonst Probleme haben.
(solltet, möchtet)
3. Anna möchte im Park picknicken, aber das Wetter ist schlecht.
Anna _____ im Park picknicken, aber es regnet.
(dürfte, möchte)
4. Ein Freund möchte dein neues Buch lesen, aber du bist dir nicht sicher, ob du es verleihen (zapůjčit) sollst.
Du _____ ihm das Buch nicht verleihen.
(könntest, solltest)
5. Max braucht Hilfe mit den Matheaufgaben, aber er weiß nicht, ob du ihm helfen kannst.
Max fragt: " _____ du mir bei den Matheaufgaben helfen?"
(wolltest, könntest)
6. Irinas Eltern erwarten (očekávají), sie hilft ihnen am Wochenende im Garten.
Irina _____ ihren Eltern am Wochenende im Garten helfen.
(müsste, möchtet)

Cvičení 11 - BONUS. Souhrnné cvičení. Dopiš do vět správná slovesa.

Odkaz na cvičení: <https://learningapps.org/watch?v=p3xppc12t24>

Ich ____ diese schwierige Aufgabe nicht lösen.	<i>Neuměla jsem tento obtížný úkol vyřešit.</i>
Er ____ die Wahrheit sagen.	<i>Řekne pravdu.</i>
Wir ____ leider nicht länger bleiben.	<i>My bychom bohužel déle nezůstali.</i>
Sie ____ zuletzt ihre Meinung ändern.	<i>Změní nakonec svůj názor.</i>
Warum ____ du das nicht so gut reparieren?	<i>Jakto, že by jsi to tak dobře neopravit?</i>
Ich ____ mein Bestes tun.	<i>Musela byt udělat to nejlepší.</i>
Paul und Karl ____ ihre eigene Pizza backen.	<i>P. a K. budou péct svou vlastní pizzu.</i>
____ ihr nach Hause kommen?	<i>Přišli byste domů?</i>

4. SHRNU TÍ

Budoucí čas (Futur I) ti umožňuje mluvit o tom, co se stane v budoucnosti. Budoucnost můžeme vyjádřit třemi způsoby:

- použitím přítomného času s časovým určením (například „morgen“)
Př. *Ich komme morgen um drei Uhr.* *Přijdu zítra ve tři.*
- pomocí modálních sloves v přítomném čase
Př. *Ich muss viel arbeiten.* *Musím hodně pracovat.*
- prostřednictvím klasického budoucího času s pomocným slovesem **werden + infinitiv**
Př. *Dana **wird** morgen frei haben.* *Dana bude mít zítra volno.*

Podmiňovací způsob (Konjunktiv II) je gramatická forma, která nám umožňuje vyjádřit přání, zdvořilost nebo hypotetické situace.

Nejjednodušší způsob je použití **würde + infinitiv**, což je univerzální konstrukce pro většinu situací.

Př. *Wir **würden** die Flugtickets im Winter kaufen.* *Koupili bychom si letenky v zimě.*

Modální slovesa jako können, müssen nebo dürfen atd. mají své vlastní tvary v Konjunktivu II, vycházející z préterita. Liší se od préterita (krom sollen a wollen) přidáním přehlásky.

Př. *Wir **sollten** nicht zu spät ankommen.* *Neměli bychom dorazit příliš pozdě.*

ŘEŠENÍ KE CVIČENÍM

Cvičení 3 - Z uvedených slov sestavte věty v budoucím čase. Dej pozor na interpunkci. Věty přelož.

am Wochenende / er / Fußball / spielen / werden / ?

Wird er am Wochenende Fußball spielen? Bude o víkendu hrát fotbal?

wir / viele / lernen / neue Wörter / werden / .

Wir werden viele neue Wörter lernen. Naučíme se hodně nových slov.

werden / müssen / ich / morgen / meine Hausaufgaben / machen / .

Ich werde morgen meine HA machen müssen. Zítbra budu muset dělat své úkoly.

ihr / die Tische und Stühle / putzen / werden / ?

Werdet ihr die Tische und Stühle putzen? Vyčistíte ty stoly a židle?

sie / schicken / eine Nachricht / werden / mir / .

Sie wird mir eine Nachricht schicken. Pošle mi zprávu.

am Nachmittag / wir / lange / arbeiten / werden / ?

Werden wir am Nachmittag lange arbeiten? Budeme odpoledne dlouho pracovat?

meine Familie / wandern / in der Zukunft / in den Bergen / werden / .

Meine Familie wird in der Zukunft in die Bergen wandern. Moje rodina v budoucnosti bude chtít po horách.

starten / werden / nicht / der Computer / sofort / warum / ?

Warum wird der Computer nicht sofort starten? Proč ten počítač hned nenastartuje?

sie (3. os. mn. č.) / den ganzen Abend / in der Bar / wollen / tanzen / werden / ?

Werden sie den ganzen Abend in der Bar tanzen wollen?

Budou chtít celý večer tancovat v tom baru?

Cvičení EXTRA - Sestav věty ze cvičení 3, tentokráte do nich přidej patřičné modální sloveso.

10. wollen - *Wird er am Wochenende Fußball spielen wollen?*

11. müssen - *Wir werden viele neue Wörter lernen müssen.*

12. - dále viz řešení výše

13. können

14. dürfen

15. möchten

16. können

17. dürfen

18. -

Platí, že modální sloveso stojí na konci věty v infinitivu. Na posledním místě.